Lesníci na Gemeri úspešne zvládajú aktivity cezhraničného projektu

„Lesníci pre prírodu a regióny“

LESY Slovenskej republiky, štátny podnik spolu s maďarskými lesníkmi z EGERERDŐ Zrt. (EGERSKÉ LESY a. s.) pred rokom spustili projekt „Lesníci pre prírodu a regióny“ (#foresters4nature) v prihraničnom regióne Gemera. LESY SR, š. p. na slovenskej strane a EGERERDŐ Zrt. na maďarskej strane sú najväčší obhospodarovatelia lesných biotopov v regióne. Z tohto dôvodu cítia potrebu a zároveň aj povinnosť ísť v smere ochrany a zachovania prírodných hodnôt príkladom. Preto spoločne vypracovali spoločný projekt s názvom „Lesníci pre prírodu a regióny“ (HUSK/2302/1.2/007) a týmto projektom chcú zlepšiť ochranu prírodného prostredia a dokázať, že ochrana a zveľaďovanie lesov a lesných lúk je jednou z priorít lesníckej činnosti. Plánovaný rozpočet projektu predstavuje hodnotu 1 182 246,66 € (z toho pre LESY SR, š. p. 571 100,04 €) a 80 % rozpočtu (945 797,32 €) bude poskytnutých partnerom z Európskeho fondu regionálneho rozvoja (EFRV).

Pred viac ako rokom 1. septembra 2024 sa začalo s realizáciou cezhraničného projektu „Lesníci pre prírodu a regióny“ na OZ Gemer a to bol dôvod vyhodnotiť stav realizácie projektových aktivít a stretnúť sa s maďarskými lesníkmi z EGERERDŐ Zrt. (EGERSKÉ LESY, a.s.). Okrem toho bolo už na slovenskej strane aj čo ukázať a tak mohli lesníci z oboch strán hranice diskutovať nielen o riešeniach prístupu k realizácii projektu, ale vymeniť si skúsenosti z každodennej lesníckej práce.

V rámci hlavných aktivít projektu boli na slovenskej strane už ukončené všetky verejné obstarávanie na strojné vybavenie do projektu a tiež na dodávateľské služby i práce. Koncom júla bol dodaný kolesový traktor New Holland T5.140 s príslušenstvom – zadná kosa, obracač sena, zhrňovač sena, pasienkový mulčovač a priekopový mulčovač na obhospodarovanie zarastajúcich lúk. V Maďarsku lesnícki kolegovia zas obstarali traktorbager CASE, ktorý im pomôže napĺňať aktivitu s úpravou odvádzanie vody z ciest priateľským spôsobom k obojživelníkom, resp. pre vytváranie nových vodných biotopov.

Práce za účelom revitalizácie a obnovy lúčnych spoločenstiev sa začali na skorú jar vyčistením približne 9,37 ha zarastených lúk a lúčnych okrajov (výsek krov 0,80 ha, mulčovanie 8,57 ha), zemné práce – zber väčších kameňov, vyrovnanie terénu (64 hod.) a starostlivosť o viac ako 70 ha lúk sa realizovala ešte dodávateľsky. Niektoré lúky boli hnojené na výmere 19,80 ha, niektoré časti lúk podsievané osivom lúčnej zmesi (niekde ovsom) na výmere 10,31 ha, následne boli lúky kosené na výmere 69,66 ha a tiež zvyšky domulčované na výmere 10,79 ha, seno zberané a bude použité pre prikrmovanie lesnej zveri objemovým krmivom v jesennom a zimnom období. Maďarský partner sa trápil s verejným obstarávaním a dvakrát sa im na obhospodarovanie lúk neprihlásil na zverejnenú výzvu žiaden dodávateľ. Podarilo sa až na tretí krát nájsť úspešného uchádzača. Aj tu je vidieť, že poľnohospodári obhospodarujúci svoje pozemky nemajú čas obhospodarovať cudzie dodávateľsky. Práve preto plánuje maďarský partner trochu iným prístupom nákup samochodného „železného koňa“ na kosenie lesných lúk a tým zabrániť zarastaniu týchto krajinotvorných prvkov uprostred lesa.

V jarných mesiacoch bolo zrealizované zakladanie a obnova sadov s pôvodnými ovocnými drevinami – jabloňami dvoch starých odrôd Jonatán a priesvitné letné. V jednej lokalite bolo osadené oplotenie nového ovocného sadu v katastrálnom Nižný Blh na výmere 0,40 ha (dĺžka oplotenia 300 m) a ostatné líniové výsadby plodonosných jabloní s ochranou proti zveri v celkovom počte 290 kusov. Okrem zachovania plodonosných drevín v lesnom prostredí ponúknu v budúcnosti tieto stromy svoje plody nielen okolo prechádzajúcim turistom, ale i lesnej zveri a tým sa dosiahne vyššia úživnosť niektorých

stanovíšť. Maďarský prístup bude založený na národnej iniciatíve na ochranu pôvodných veľmi rezistentných odrôd, čo chcú maďarskí lesníci využiť a starý sad o výmere 1,60 ha, ktorý nanovo oplotili chcú na jar vysadiť navrúbľovanými jedincami s pôvodnými plodonosnými odrodami drevín.

V auguste sa v zmysle povolenia začalo s realizáciou opatrení na obnovu a vytvorenie nových vodných biotopov. V rámci toho bolo najprv v lokalite Rimavská Sobota vyčistených 8 vodných biotopov, následne bolo vyčistených ďalších 14 v lokalite Rimavská Sobota a 13 v lokalite Revúca. Všetky tieto opatrenia plnia projektový cieľ a to ochranu životného prostredia cez lepšie zadržiavanie vody v krajine a tým aj zabezpečenie lepšieho prístupu k vode nielen pre lesy a rastliny, ale aj pre lesnú zver a živočíšstvo všeobecne. Tým sa posilní aj biodiverzita predmetných území. Na maďarskej strane sa ešte boria s povoľovacím procesom, ale od januára by už aj oni mali získať povolenia na vyčistenie väčších vodných biotopov a začnú aj s realizáciou menších.

„Na konci projektu bude výstupom týchto aktivít na slovenskej strane: 1,38 hektára vyčistených i zrevitalizovaných vodných plôch a 0,38 ha novovytvorených prirodzených malých vodných biotopov. Ďalším výsledkom bude revitalizácie lúk na výmere 79,63 hektárov, ktoré sa budú naďalej trvalo udržateľným spôsobom obrábať a 12,89 ha nových vyčistených lúk (navýšenie oproti súčasnému stavu). Ďalším benefitom projektu budú sady ovocných drevín - 0,40 hektára starého ovocného sadu bude zrevitalizovaných a výsadby doplnené a 1,85 ha budú tvoriť novozaložené väčšinou líniové výsadby plodonosných pôvodných drevín na doplnenie biodiverzity a pre spestrenie lúčnych spoločenstiev,“ doplnil vedúci odborných aktivít projektu Vladimír Hlinka.

Úlohy a aktivity projektu sa úspešne plnia. Na budúci rok projektový tím čaká dokončovanie hlavných aktivít a aktivita zameraná na šírenie povedomia o kľúčových aktivitách, v rámci ktorej sa v lete uskutoční informačný deň projektu pre 60 účastníkov z predmetného územia so zameraním na všetky cieľové skupiny. Zostáva len dúfať, že výstupy projektu akoby vzory lepšieho hospodárenia na lesných lúkach, s vodu v lese prostredníctvom vodných biotopov a zveľaďovanie vidieckej krajiny si nájde svojich ďalších priaznivcov v radoch samospráv, obhospodarovateľov lesov i poľnohospodárskej krajiny, aby sme zachovali prihraničné prírodné oblasti aj pre budúce generácie.

Autor: Ing. František Král

Interreg
Maďarsko – Slovensko
Spolufinancovaný Európskou úniou

Projekt je spolufinancovaný Európskou úniou z prostriedkov

v Európskeho fondu regionálneho rozvoja.

„Obsah tohto článku nereprezentuje oficiálne stanovisko Európskej Únie“.

www.interreghusk.eu